

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 19 • год. ХСV • 13 октомври 2017 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ТРАКИЙЦИ – ИСТИНСКИ ПАЗИТЕЛИ НА НАЦИОНАЛНАТА ПАМЕТ

Съборът-поклонение в Маджарово напомня за премълчаната история и първия геноцид на XX век

Председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Преманов, асистиран от две дечица в тракийски носии, запали жертвения огън на Пантеона в мемориалния комплекс в Маджарово. Така бе дадено началото на Националното тракийско поклонение „Ден на тракийската памет“ на 30 септември т.г., организирано от Община Маджарово и СТДБ.

След това бе отслужена заупокойна молитва от архимандрит Богослов, прото-сингел на Старозагорската митрополия в съслужение с местни свещеници.

Тракийският събор-поклонение бе открит от Та-

тяна Стоянова, секретар на Община Маджарово, която каза: „И тази година ни събра на това свято за нас място, където скалите и вековните дървета са мълчаливи свидетели на трагедията, станала тук преди повече

от век. Място, където знайни и незнайни тракийски мъченици са вечната охрана на Тракийския пантеон, Тук сме, за да почетем паметта на над 2000 тракийски бежанци, насилствено

прогонени от родните огнища в Беломорска Тракия, тръгнали да търсят убежище и закрила, а намерили тук край река Арда своята голгота. 104 години от погрома на Тракия, 104 години от разорението на тракийските българи през есента на 1913 г., време с много трагизъм, но и отстояване на българското начало – род, език и родина. Памет, жилава и

ненарушима – памет и за двамата тракийски войводи Димитър Маджаров и Руси Славов, поели закрилата на населението и спасили над 20 000 души – памет увековечена с паметниците им в нашия град. Паметта за миналото и кръвта на предците ни задължават.“

В словото си председателят на СТДБ Красимир Преманов заяви: „Ние, тракийци честваме годишнините не само по силата на традицията, а и с огромното желание да пренесем посланията на героите с тяхната саможертва сред младото поколение на България, което никога не трябва да забравя, че за нашата прекрасна страна са дадени много жертви. Белите петна в учебниците по история да бъдат попълнени с нашия неугасим спомен, нека младите да знаят, че никой не им е подарил свободата.“

Прочувствено слово, озаглавено „СТДБ е и ще бъде стожер на тракийската памет за първия геноцид през XX век“, произнесе чл. кор. проф. д.ф.н. Васил Проданов – директор на Тракийския научен институт. (Слово то публикуваме отделно)

Прочетен бе поздравителен адрес от президента на Република България Румен Радев. В него се казва:

„Свеждам глава заедно с вас и всички, които на 30 септември участват в националния събор и възпоменателните ритуали за загиналите преди 104 години тракийски бежанци. Подкрепям и приветствам последователността на общинското ръководство, което заедно със Съюза на тракийските дружества в България поддържа жив спомена за загиналите край село Ятаджик. Приемете моите най-искрени пожелания за здраве и благополучие. Нека в днешния ден заедно на почетем паметта и делото на нашите предшественици. На добър час!“

„БЪЛГАРСКИ ПОЩИ“
ЗАПОЧНАХА АБОНАМЕНТНАТА
КАМПАНИЯ ЗА 2018 г.
Вестник „Тракия“ –
каталоген номер 759
Не чакайте крайния срок.
Абонирайте се!

С ПЕСНИТЕ НА КАЛИНКА ЗГУРОВА В СЪРЦЕТО

Във вторият конкурс в Бургас
на нейното име участваха
над 100 изпълнители и групи

СТЕФКА КОСТОВА

На 30 септември и 1 октомври т.г. в Бургас с голям успех се състоя и второто издание на Националния конкурс „С песните на Калинка Згурова“. Конкурсът бе организиран от Община Бургас и Съюза на тракийските дружества в България под патронажа на кмета на Община Бургас Димитър Николов.

Над 100 индивидуални изпълнители и вокални групи от Северна и Южна България заявиха желание за участие в конкурса на името на Гласа на Странджа – народната певица Калинка Згурова, почетен гражданин на град Бургас, носител на престижни международни награди, легенда в българския фолклор. По регламент участниците се представиха с две песни от репертоара на голямата певица. Този фолклорен форум бе тържество на единството, приемствеността между поколенията и утвърждаването на изконните български ценности, които са ни завещани от нашите деди. Най-малката участничка бе Пея Иванова на 6 годинки от ДГ „Звезда – Зорница“ в град Бургас. Всички – публиката, участниците и журито, бяхме силно впечатлени от представянето на индивидуалните изпълнители и вокалните групи на ДФА „Шарено гerdанче“ при Младежки дом в град Търговище с художествен ръководител Светла Стаменова. Подареното детско фолклорно костюмче за момченце на ДФА „Шарено гerdанче“ – първа група, от известната музикална журналистка Олга Сагаева, е израз на нейната висока оценка и признание към труда и професионализма на Светла Стаменова. Изпълнението на децата от Центъра за подкрепа за личностно развитие – Шумен, с музикален педагог Русанка Андонова, също впечатли журито.

Продължава на 2-а стр.

Продължава на 2-а стр.

ПОХОД „ПО ПЪТЯ НА ДЕДИТЕ НИ“

На 28 септември 2017 г. започна национален поход „По пътя на дедите ни“, организиран от Съюза на тракийските дружества в България, воден от Краснодар Беломорски. В него участваха потомци на тракийски българи от София, Пловдив, Варна, Стара Загора, Шумен, Бургас, Ямбол, Несебър, Казанлък, Крън, Димитровград, Свиленград и др, както и наградени ученици в националния конкурс на тема: „Завръщане към корените“, техни учители и директори на учили-

ща. Участваха общо 121 души.

През Свиленград походът продължи за Гърция,

по пътя на дедите, прокудени от родните места през 1913 г. В маршрута бяха включени Димотика,

Софлу, Александрополис, Фере, Доган Хисар – родното село на Капитан Петко войвода, както и Армаганската долина, където от турския ятаган загиват стотици тракийци, тръгнали да търсят спасение в България.

Походът приключи на 30 септември в Маджарово на традиционен тракийски събор – поклонение, посветен на 104-тата годишнина от разорението на тракийските българи. Участниците в 3-дневния поход-поклонение поднесоха венци и цветя пред

памятниците на войводите Димитър Маджаров, Руси Славов и Капитан Петко Войвода.

В следващия брой ще разкажем подробно за похода и за впечатленията на участниците в него.

ТРАКИЙЦИ – ИСТИНСКИ ПАЗИТЕЛИ...

Продължение от 1-а стр.

Искам да благодаря на тракийци от всички поколения, защото те са тук, нито времето ги плаши, нито далечните разстояния, тракийските българи са разпилени из цялата страна по жестоките повели на съдбата – потомците, внуците са над един милион и никога няма да забравят, че тази родина, в която днес живеем, е шафета с предните поколения, загинали за родината. Това е отговорност и дълг да продължим борбата за България. Истинското име на това, кое-

то бе извършено с тракийци, е геноцид. Когато акад. Любомир Милетич написа книгата за разорението на тракийските българи, това понятие още не съществуваше в международното право. Днес международното право ни дава основание да наречем трагедията с тракийските българи с истинското му име – геноцид. И рано или късно българските власти ще поискат извинение от турските власти за извършения геноцид.

Актьори от Хасковския драматичен театър рецитираха поемата „Сила“ на Ивайло Балабанов – покъртителна

творба за тракийската съдба. С едноминутно мълчание бе почетена паметта на загиналите тракийци. След което бяха поднесени венци и цветя от официалните гости и от тракийски дружества от цялата страна. Венци и цветя бяха поднесени и на паметниците в града на войводите Димитър Маджаров и Руси Славов, и на паметника на Капитан Петко войвода.

Да почетат паметта на жертвите през 1913 г. в Ятаджик и да се поклонят на Тракийския пантеон дойдоха народните представители Виолета Желева, Никола Динков и Георги Станков, областният управител на Хасково Станислав Дечев, зам. областният управител Стойка Здравкова, кметът на Община Хасково Добри Беливанов, кметът на Община Харманли Мария Киркова, кметът на Община Маджарово Милко Армутлиев, представители на политически партии, общественици.

Тук бяха и всички участници в тридневния поход-поклонение по пътя на прокудените от родните им места бежанци от Беломорска Тракия, организиран от Съюза на тракийските дружества. Най-широко бе представена тракийската организация, Тук бяха зам.- председателите на Централното ръководство Михаил Вълков и Краснодар Беломорски – ръководител на експедицията, организирана от СТДБ, членовете на Централното ръководство Ангел Петров и Георги Димитров, зам.- председател на Върховния комитет Кирил Сарджев, членовете на Върховния комитет на СТДБ Ангел Коджаманов, Божана Богданова, Десислава Костова, Димитър Шалапатов, Маргарит Петров, Недялко Комнев, Тодор Каванков, Цанко Атанасов, председатели на дружества, тракийци от цялата страна.

Националният тракийски събор в Маджарово завърши с концертна програма с участието на тракийски колективи.

С ПЕСНИТЕ НА КАЛИНКА ЗГУРОВА...

Продължение от 1-а стр.

Кметът на Бургас Димитър Николов даде висока оценка на това музикално събитие, като в своя поздравителен адрес подчертава, че Вторият национален конкурс „С песните на Калинка Згурова“ е „инициатива, която има важната мисия да съхрани богатството на българския фолклор и самобитността на хората от Странджа планина. Песните на народната певица Калинка Згурова са част от музикалната визитка, която представя нашата нация пред света.“

Председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов лично поздрави организаторите и участниците в националния конкурс, който събра тракийци от Търговище и Шумен, та чак до Елхово. Той изтъкна, че тракийският съюз високо цени изкуството й, както и усилията й да го предава на младите. Както е известно Калинка Згурова е член на Върховния комитет на СТДБ и активно работи за тракийската кауза. Гост на тържеството бе и посланик Георги Димитров – член на Централното ръководство на СТДБ. Приветственото слово на Елена Мурджева – съпредседателка на Тракийския

женски съюз в България, стопли сърцата на присъстващите, а поетът Иван Демирев от Варна поздрави Калинка Згурова с лично стихотворение посветено на нея.

Журито с председател Калинка Згурова и членове доц. Наталия Рашкова – Институт по етнология към БАН, Олга Сагаева – музикална журналистка, Ирина Славчева – арт-мениджър и Лазар Налбантов – директор на Втория национален конкурс „С песните на Калинка Згурова“, присъди най-високото отличие – приза „Калинка Згурова“ на Яница Стаменова от град Търговище. Девоичката, покорила всички с прекрасния си глас, е дъщеря на музикалната педагожка Светла Стаменова.

ОБЩО СЪБРАНИЕ НА ВЪРХОВНИЯ КОМИТЕТ ПРЕЗ ЯНУАРИ 2018 Г.

През януари 2018 година ще инициира, проведената експедиция „По обратния път на дедите ни“, съпътстваща Националния тракийски събор „Ден на тракийската памет“ в Маджарово, мерките, които ще се предприемат в защита на интересите на Съюза във връзка с изпълнението на Устава на СТДБ и награждаването на заслужили дейци и сподвижници на тракийското движение.

■ Поклонение Маджарово

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ, ПОСВЕТЕНА НА БЕЖАНЦИТЕ

ВАНЯ СТОЯНОВА

На 27-29 септември т.г. в Бургас се проведе научна конференция на тема „Българските бежанци в Бургас и региона 1878–1945 г.“. Форумът бе организиран от Община Бургас и Регионалния исторически музей в града в партньорство с Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Регионална библиотека „Пейо Яворов“ – Бургас, Дирекция Регионален държавен архив – Бургас и Тракийския научен институт – София. Научен ръководител на конференцията бе проф. д. и. н. Светозар Елдъров от Института по балканистика с център по тракология при БАН и член на Тракийския научен институт. Над 30 учени – историци, етнологи, архивисти, краеведи от институти на БАН, от Бургаския университет „Проф. д-р Асен Златаров“,

ДА „Архиви“, УНИБИТ, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, от историческите музеи и държавните архиви в Бургас, Сливен, Ямбол, Поморие, Карнобат и Елхово представиха своите доклади в продължение на два дни. Сред тях, освен проф. Елдъров, бяха

още проф. д.и.н. Илия Тодев, доц. Наталия Рашкова, доц. Боряна Бужашка, Стоян Райчевски, д-р Ваня Стоянова, д-р Калина Пеева – членове на ТНИ. Участниците в конференцията осветлиха широк кръг от проблеми, свързани с демографските, икономическите, политическите и социални изменения на бежанския въпрос. Те засегнаха както макрорамката

на бежанските потоци и тяхната динамика, така и личната съдба, моделите на адаптация, индивидуалната и колективна памет на бежанците (главно от Одринска Тракия и Македония), намерили подслон в Бургаския регион от Освобождението насетне. Част

от отличната организация на конференцията е и готовността за бързото издаване на сборник с представените доклади. Той ще даде възможност на по-широк

читателски кръг да се запознае с представените материали и да стане съпричастен към актуалната за българската историческа наука и общество тематика.

ПЪРВИЯТ ВЕСТНИКАР НА ИВАЙЛОВГРАД

ВАЛЕНТИНА ИВАНОВА

Специална изложба, посветена на 80-годишнината от създаването на първия вестник на Ивайловград – „Беломорец“, бе открита в Ивайловград. Вестникът е тясно свързан с историята на България и живота на двама големи българи – издателят Иван Терзиев и неговият татко Тръпко Карапалев. Преди осем десетилетия, през 1937 година, Иван Терзиев, 31-годишен книжар, родолюбец и секретар на Тракийското дружество в Ивайловград, поставя началото на седмичния вестник „Беломорец“. Едно издание, което ще даде на ивайловградчани самочувствието, че имат собствен вестник, ще се превърне в хроникьор и център на обществен живот в града, а няколко години по-късно ще стъпи

в новоприєдинените български земи в Беломорието, в Дедеагач (Александруполис), за да събужда и утвърждава българския дух в новите – стари предели на царството.

Иван Терзиев, създателят на вестника, е роден в село Малък дервент, Суфлийско, през 1912 г. в семейството на заможен търговец, който в суматохата около войните се установява в Ивайловград. Учи в Търговската гимназия в Пловдив и се завръща в Ивайловград, където отваря книжарница и печатница „Отец Паисий“. През 1929 г. се жени за Фани – дъщеря на местния свещеник отец Тръпко Карапалев – деец на

ПЕСЕНТА НА СТРАНДЖА БАИР ГОРАТА

ГЕОРГИ ЦЪГОВ

Тъжно протяжна или леко игрива, понякога закачлива, определено българска по своята музикална структура и текст, тази песен векове наред битувала в странджанските дебри, неподвластна на обработки, които биха я лишили от аромата на горските дъбрави, от ромона на селските чешми, от виталността на странджанската душевност.

Не подлежи на обработка песен, в която песенният герой изрича в лицето на поробителя дръзките думи: „Веднъж българско да стане, български съдя да съди“. И не само тя, а и много други като нея, са си останали песни странджански, без чуждоземски, цигански и чалгаджийски нави. От странджанската песен не се полу-

■ На събора на странджанската песен в с. Граматиково

чава напарфюмиран фолк, защото е жилаво свързана със земята, от която е родена. Опитайте се да модернизирате песен като тази за „Стратийовата майчица“ или „Георги ле, учителю ле“ и вие ще разберете стойността на онази странджанска народностна песенна естетика, в която има съдба, изящно изразена в текст и мелодия. В много от случаите странджанската народна песен е строго събитийна, конкретна като история или случка. Тя има своя биография, носеща в себе си информация за времето и мястото, дори за конкретни хора и

събития. Обезсмъртява, възвеличава, иронизира или наказва, тя, самата песенна история на Странджанския край. С нея можеш и на маса да седнеш, чаша вино да изпиеш, болка и радост да излееш, на хоро да се хванеш без да ти дотегне, двори да метеш и да пееш, през гора да минеш с крушово лиске да свириш. Ей такава е тя, нашата странджанска песен, позабравена днес от радио и телевизия, отново заради пустата чалга и не знам защо някак си пренебрегната пред посестримите ѝ от Пирин и Родопите.

освободителното движение на българите в Македония, който се заселва в Ивай-

ловград след Илинденско-Преображенското въстание, бягство от затвора и еми-

грация в САЩ. Така съдбата кръстосва пътищата на двама души, години наред създавали и отразявали историята на българското население в този край.

От създаването си през 1937 г. до последния му брой през 1944 г. Иван Терзиев издава 140 броя на „Беломорец“. Той е журналист, словослагател, издател, печатар и разпространител. Повратностите на историята ще върнат Беломорието в

български ръце през 1941 г. Издателят се премества в Дедеагач, инвестира в нова печатарска техника и продължава да издава вестника. Неговият татко Карапалев става военен свещеник и после се премества в Дедеагач. Там в митрополията той има честта да посрещне цар Борис Трети, а Иван Терзиев да заснеме посещението и парада по случай посрещането му. След 9 септември 1944 г. Иван Терзиев и семейството му са върнати в Ивайловград, като за 24 часа трябва да продадат имотите си, след което ги интернират. (в. „Нов живот“)

■ Иван Терзиев пред книжарницата си в Ивайловград

ЧЛ.КОР. ПРОФ. Д.Ф.Н
ВАСИЛ ПРОДАНОВ

Скъпи тракийци!
Братя българи, събрали се на Националния тракийски събор-поклонение „Ден на тракийската памет“! Отново сме тук край пантеона-костница, параклиса „Св. Петка Българска“ и паметника-символ „Тракия без граници“! Отново сме в града, чието име ни напомня за героизма на големия тракийски войвода Димитър Маджаров, направил заедно с Руси Славов почти невъзможното за спасението на повече наши предшественици от турските ятагани и куршуми! За да ни има и нас, и да можем да се съберем днес тук, на това място днес, да си припомним отново и отново случилото се преди 104 години край Ятаджик по течението на река Арда. Да потреперим от ужасите, последвали коварната засада на турците, връхлитащи с ятагани и куршуми бягащите тракийци. Да преживеем отново спомена за кървавия път на преследваните и убивани българи от Дедеагач до Маджарово, за кървавите води и труповете на деца,

жени, старци, влачени от Арда и Малката река в продължение на повече от седмица. За децата, на които не бе дадено да пораснат и да живеят в свободна България! Споменът преди това за нечовешките изтезания и ужаси в долината Армаган! Онази кръв, която ние все още носим в себе си – носим я като техни наследници в телата си, но и като ужасно страдание в душите си!

Този Национален събор-възпоминание не е формална среща за хапване и пийване, а нещо ужасно нужно, защото с него отново и отново връщаме своята памет към събития, която трябва да помним, които не трябва да забравяме. Към преследваните от башибозука и попадналите в коравата прегръдка на смъртта над 2000 деца, жени и старци. Към героичното спасяване на над 20 000 човека от войводите Димитър Маджаров и Руси Славов, благодарение на които по-голямата част от бежанската колона успява да премине на другия бряг на реката.

В „Илиадата“ на Омир има една част, в която се говори как Одисей, пътувайки стига до острова на лотофагите, където като вкуснеш растящия там лотос и забравяш за миналото, забравяш

СТДБ Е И ЩЕ БЪДЕ СТОЖЕР НА ТРАКИЙСКАТА ПАМЕТ ЗА ПЪРВИЯ ГЕНОЦИД ПРЕЗ XX ВЕК

XX век, за етническата чистка и първия геноцид през XX век, за страшните неща, които са се случили в тяхната история, за да се помнят и знаят те и от днешните и утрешните поколения. Етническата чистка и холокостът над евреите се принават и отбелязват в целия свят. Отричането на тяхното съществуване в повечето страни в Европа се смята за престъпление и преследва от закона. За етническата чистка и холокостът над тракийските българи пръв написа бъдещи-

ят председател на БАН Любомир Милетич, но все още трябва много да направим, за да се чуе навсякъде по света за трагедията, която пресъздаде преди 99 години в „Разорението на тракийските българи през 1913 г.“.

Във времена, когато повечето хора не са доволни от своето настояще, а такова е днешното ни битие, обикновено се търси опора в някакво светло бъдеще или славно минало. Изследванията показват, че българите са между най-големите песимисти в света, т.е. светло бъдеще не виждат, поради което се насочват към славното минало с надеждата, че то може да се случи пак. Ние, тракийци, също чествуваме славните и героични дела на нашите предци. Петко Войвода е наш символ! Героите от Преображенското въстание са наша несекваща гордост! Тях чествуваме всяка година на Петрова нива и на много други места!

Но ние знаем, че в миналото ни има и трагични, има страшни и ужасни неща, сторени на предшествениците ни, има страдания, има смърт, ятагани, има робство, има масови изнасилвания, има отнемане на близки, има ислямизация, има тежка неволя, през които сме минали! Има геноцид, от който

ние имаме щастието да сме оцеляли! Това трагично и травматично минало ние също непрекъснато си припомняме. Това е нашата историческа травма, така както за арменците е арменският геноцид, а за евреите – Холокостът. Припомняме си я, за да знаем, че е имало много по-страшни, много по-тежки времена и не трябва да униваме пред проблемите на днешното настояще, защото те изглеждат като светлото бъдеще на фона на онова, което някога се е случило.

През последните години се вихрят страсти, свързани с пренаписването на нашата история и особено на историята през Възраждането, битието ни в Османската империя, българо-турските отношения. Но освен пренаписваната история има и една друга история, която ще нарека премълчаната история. Онази история, за която по медиите не се чува, за която депутатите не приемат декларации, но за която на живот и смърт се борят СТДБ и всички вие тракийци. Това е историята на първия геноцид през XX век! Всички говорят за геноцида над евреите! Много страни приеха декларации за арменския геноцид! Но все още поради геополитически фактори, за да не разсърдим новите геополитически големци, се мълчи за първия от всички тях през миналия век – тракийският геноцид! Премълчаната история! Премълчаният от Народното събрание и политиките геноцид!

Геноцид, за който и Европа неохотно си спомня, защото консулите на тази Европа в Дедеагач, при които отиват хиляди тракийска българи за помощ, изобщо не се интересуват от тях и наблюдават безучастно ужаса на тяхното ограбване, прогонване и изстребване! Затова и сега във времето на нашето председателстване на Съвета на ЕС ние ще направим всичко възможно истината за станалото най-после да стигне до Европа, да се реагира от Европа да стане част от нейната политика на паметта.

Този геноцид се случи в годините на разпад на Османската империя и свързания с нея ислям, 10 години преди Атаюрк да създаде върху нейните развалини светската Турска република и да се оп-

ита да тръгне по европейски път на развитие. Днес живеем във времето, когато ислямизмът се завръща, Атаюрк се заменя в турските училища с Мохамед, учението на Дарвин с Корана, по нашите земи ударно се строят джамии, турският Дианет задава посоката на развитие на българските мюсюлмани, неоосманизмът е политиката към балканските страни. Затова и нашата памет за станалото е по-важна днес от всякога в последния половин век. Затова трябва да викаме и повтаряме, както когато става дума за геноцида на Хитлер „Хора, блдете“! Този, който забравя историята си, е осъден да я повтори! Ние, тракийци няма да я забравим! Ние, тракийци ще се борим за историческата справедливост в оценката и връщане на отнетото от нашите деди!

През последните години в науките и практиката по света популярни са фрази като „места на паметта“ и „политики на паметта“. Маджарово е едно от най-важните места на българската памет, а политиката на съхранение на българската памет е основна задача на СТДБ. И съзнателните или несъзнателни противници на тази памет са готови по всякакъв начин да подрият основите, да ударят пазителя на паметта. На тях ще кажем: Няма да стане, всичко, което не ни убива, ни прави по-силни! Ние сме пазителите на националната памет и ще се борим на живот и смърт за нея! Поклон пред жертвите и слава на героите!

Догодина се навършват 100 години от времето, в което Любомир Милетич описа ужаса на първата етническа чистка и геноцид в Европа през XX век, 90 години от деня, в който младежкото културно-благотворително дружество „Тракия“ организира първия събор в памет на загиналите тракийци и 70 години от изграждането на този паметник. Ние ще бъдем тук и отново ще се преклоним. Както ще бъдат тук и нашите наследници след 70, 90 и 100 години. Ще бъдем, ще си спомняме! Няма да забравяме, не можем да забравяме!

Няма да мълчим и не можем да мълчим за станалото! За историята, от която никога няма да се откажем! За коя-

то ще говорим и пред която ще се прекланяме! Всички ние, събрани тук, скланяме глави пред тази история! Защото това е историята на нашите дядовци и прадедовци, баби и прабаби, майки и бащи, това е нашето минало, което не доживяха над 60 000 наши предшественици. Което ние, над един милион наследници на избитите, загиналите, ограбените, закланите, изнасилваните, мачканите, уищожаваните ще бъде светотатство да забравим и докато сме живи ще се събираме, ще навеждаме глави, ще говорим за нея, ще се борим обществото да ни чуе, политиките да осъзнаят какво се е случило. Ще искаме българският парламент да спре да приема декларации за цяло и нещало, а да мълчи за станалото с нас, нагаждайки се конюнктурно към днешната геополитическа ситуация. Мълчанието за станалите ужаси е морално ужасно! Ще помним и ще търсим справедливост! Ще търсим справедливост и ще помним! Няма да забравяме, няма да отмъщаваме, но ще искаме справедливост, каквато наследниците на страдалците от геноцида вече 104 години не са получили. Така ще бъде на всеки тракийски събор, на всяко паметно събитие, на всеки 26 март, на всяко честване на годишнина и наш забележителен предшественик! Това ще правим ние, един милион наследници на разорените тракийски българи!

Днес незримо с нас са 2000 невинни българи, намерили смъртта си по пътя към река Арда и в нейните води, бягайки от своите душмани. И още 60 000 жертви на геноцида на турските войски и башибозук. И още няколко стотин хиляди, ограбени, прогонени, жертва на етническа чистка! Те са сред нас и ние сме сред тях! Да сведем глави и се поклоним! Да е светла паметта им! Да бъдат вечно в паметта на нашите потомци! Поколение след поколение! Ще бъдем с вас и днес, и завинаги! И вие ще бъдете с всеки от нас – докато сме живи, докато помним, докато ни има!

Слово, произнесено на Националния тракийски събор-поклонение в Маджарово на 30 септември т.г.

ЩЕ СЕ НАМЕСИ ЛИ НАЙ-НАКРАЯ БЪЛГАРИЯ В ГРЪЦКАТА ГЕОПОЛИТИЧЕСКА ИГРА?

СПАС ТАШЕВ

В миналото България и Гърция неведнъж са били противници. С евроатлантическата ориентация проблемите сакаш се преодоляха и двете държави демонстрират желание за сътрудничество. В този дух е и подписването на българо-гръцкото железопътно споразумение,

целящо свързването на солунското пристанище с Русе през Черно море. Събитието също не мина без дебати, защото Солун по-лесно би се свързал с Дунав при Видин, железопътната линия съществува, а пътят е 3 пъти по-къс. Анализатори допуснаха, че зад този проект се прокрадва гръцкия интерес за стопиране на коридор № 8, свързващ Черно море с Адриатическо море през Македония.

На хоризонта обаче се задават и други проблеми. Един от тях е отношението на Гърция към българските общности на нейна територия. Разбираемо, макар и неевропейско, е желанието на Атина да асимилира българското християнско население. Затова то отдавна е избито или изселено. Единствено в района на Костур, Воден и Лерин все още има лица, говорещи български като майчин език, но младите хора и децата вече не го знаят и въпросът изглежда предрешен.

По-различна е ситуацията с българите мюсюлмани в Южните Родопи. Преди Гърция да завземе Беломорието през 1920 г., те там имат значително присъствие. Поради тази причина в гръцката Енциклопедия от 1936 г. срещу

те се гръцки власти започват да преследват местните българи като „сътрудници на българския окупатор“. Преломна е 1954 г., когато след заповед на министър-председателя думите „мюсюлманин“ – мюсюлмански и „повсеместно осазамени с „турчин – тур-

ско“, с което започва най-новото обезбългарване на българите мюсюлмани.

През 70-те години Атина се досеща, че допуска грешка и с административен натиск, аналогичен на македонизма в Югославия, на базата на местния български диалект започва да създава изкуствен „помашки“ език с вмъкването в него на гръцки думи и

гарския цар Иван Александър през 1344 г. Подобна глупост не издържа на критиките, защото само след 50 г. българската държава изчезва за 500 г.

Подобни фалшификации обаче рекоха гръцкия „помакизъм“ на неуспех и днес той все повече минава на заден план. Но вместо да допусне да възтържествува истината, Гърция предприема решителни крачки към окончателната турцизация на българите мюсюлмани. Вече няколко десетилетия Атина налага началните училища в българо-мохамеданските села турският да се изучава като майчин език, а от тази учебна година се правят неистови опити турският да бъде въведен и в детските градини.

Всичко това става на фона на отчаяните опити на местните българи мюсюлмани да се противопоставят на този пореден опит за асимилирането им. Такъв е случая с местния учител Ридван Караходжа от с. Пулево. След като преди три години го карат да започне да преподава на турски, той отказва с аргумента, че за него този език не е майчин и не го знае. Пише за проблема на своите преки началници и в министерство на образованието. Жалбите му остават без отговор вече три години, а от миналата година препратката му е препратена към дисциплинарната комисия с идеята да бъде уволнен. Заплата му е спряна от ноември 2016 г.

Това е само върхът на айсберга. В момента в Южните Родопи масово се фал-

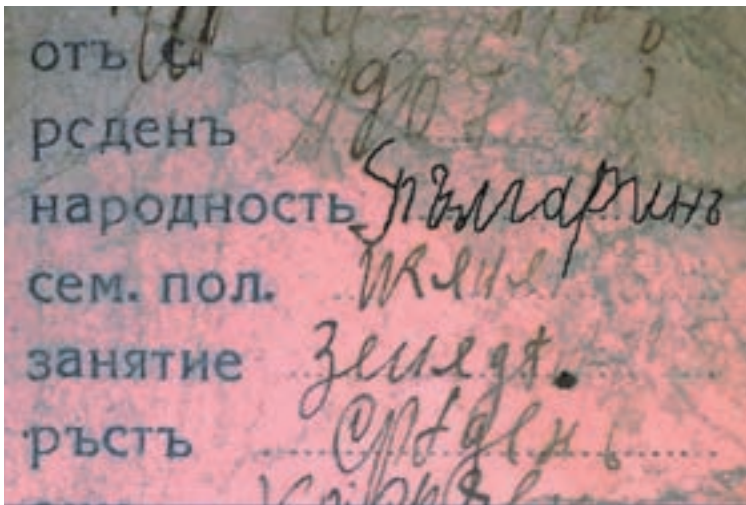
Ридван Караходжа от Ксанти

шифицират народни песни, като българите се представят като кръволюбци. На българите мюсюлмани се внушава, че България иска да им смени вярата, поради което било за предпочитане да не говорят български. Всичко това се случва в

православна Гърция, която сякаш с България, а не с Турция има нерешени териториални спорове.

България не може да си затваря очите пред факта, че население с български произход е подложено на административно обезбългаряване и по-страшното, внедрява му се антибългарска идеология. Трябва да си дадем сметка, че българите мюсюлмани в Ксантийско имат свои роднини в България, че процесите текат като по скачени съдове и ние трябва да защитим своето достойнство и бъдеще. Политиката ни към българите мюсюлмани трябва да се основава не на това, което ни разделя, а на това, което ни сближава. Време е да поми-

слим за това население да се предвидят места за обучение в българските университети, каквито права имат например българите мюсюлмани от Албания. Нуждаем се от културен център, а защо не и от Консулство в Ксанти!

Факсимиле от Северна Гърция. Открит лист на Идриз Караходжов. На него ясно е написано ясно: Българин

сравняват с турската преди това и с гръцката след това, се чувстват като добри българи.

Големият катаклизъм настъпва след октомври 1944 г., когато завърнали-

използването на гръцката азбука. Лансира се лъжата, че помаците са поробен от българите народ, в който преобладавало гръцкото и чието езиково побългаряване започнало при бъл-

Днес може би най-известният представител на българомохамеданското население в Южните Родопи е американската актриса Рита Уилсън, съпруга на Том Ханкс. Името Рита е съкратено от Маргарита Ибраимова, както е записана през 1956 г. в Лос Анджелис, Калифорния.

Нейният баща Хасан Халилов Ибрахимов е роден в с. Есьорен (дн. Ореон), близо до гр. Ксанти. Населението на селото е само от българи мюсюлмани. Преди Втората световна война, преследван от гръцките власти като българин, той заедно с брат си Ферхат бягат в България. Станал неудобен за новата власт след 1944 г., той е изпратен в лагера „Куциян“, но през 1947 г. успява да емигрира в САЩ. Самият Том Ханкс казва, че се е научил да говори български от съпругата си.

ЕТО КАКВИ ПЕСНИ ПЕЯТ БЪЛГАРИТЕ В КСАНТИЙСКО

ИЗСУШИ МЕ, ИЗГОРИ МЕ...

(Изп. Емине Буруджи – с. Демерджик)

Изсуши ме, изгорий ме,
ти ме стори сухо дърво,
сухо дърво, яворово,
Минке ле, моме.
Земи брадва, сасечай ме,
та ме стори на две, на три.
Та ме стори ситни тръски,
та ме збери в ален мѐндилъ,
та ме мѐтни на два йѐгна,
Минке ле, моме –
я да горѐм – ти да ме глѐдаш.
Да ми стѐнам гѐлень пѐпел,
зѐметей ме с русата кѐса,
зѐвързай ме в бялата шѐрпе,
Минке ле, моме –
йѐтнесой ме край денѐзен,
да ме клѐдеш на бял плѐмен.
Да ме дѐе бялен вѐотер,
Минке ле, моме –
да не глѐдат мѐйсе йѐчи,
гѐ ше идеш с друго любѐе.

(Из сборника „Южнородопският български фолклор в Ксантийско“, „Славена“ – Варна, 2012, съст. Е. Ушев)

РОЛЯТА НА ТУРЦИЯ

във функционирането на ислямското вероизповедание в България като елемент на нейната неоосманистка стратегия

ДОЦ. Д.Ф.Н.
БОГДАНА ТОДОРОВА

Опасностите по отношение на българо-турските отношения са далеч повече от териториалните претенции с поставените под въпрос, от Ердоган, граници на страната с Лозанския договор от 1923, слагащ край на Османската империя

Неосманистка стратегия?

зиране. То позволява на екстремистите да действат и властват във време, когато държавите от ислямския свят са предизвикани да променят традиционните представи за своите морални и духовни ценности.

Политиката на Ердоган е част от една дългосрочна стратегия на САЩ, която протича по 2 вектора:

икономическа дипломация

Балканите са традиционен пазар за Турция, в който тя се конкурира с икономиките на ЕС, преди всичко на Германия и Италия, както и с тази на Русия. Ердоган вижда себе си като значим регионален инвеститор, преди всичко в инфраструктура, строителство, земеделие, търговия и туризъм.

Той насочи вниманието си към Босна и Херцеговина, Косово, Санджак, Македония, Албания, но същевременно и към България и Гърция. Основната цел на външната му политика е разширяването на икономическата дипломация в целия регион на Западните Балкани. Данните за 2016 г. показват увеличен износ от Сърбия и Босна към Турция. В тази посока Босна е изнесла стоки за 650 млн. марки (такава е валутата в тази страна – бел.ред.), докато през 2015 г. обемът на износа е бил 500 милиона. Миналата година сръбският износ към Турция е за 900 млн. долара, а през 2015 г. – за между 700 и 800 милиона. В същото време Турция участва в свързването на пазарите на Сърбия и Албания. През последните 20 г. турската Агенция за сътрудничество и координация е реализирала над 800 проекта в Босна, голяма част от които са в Република Сръбска. Американско-турската компания „Enka-Behtel“ изгражда пътищата на Балканите, преди всичко в Албания, Косово и по коридорите Е-10 и Е-8. Стремешът на Турция е да експлоатира не само балканските, но и европейските пазари. Преди края на 2019 г. трябва да бъде готова за експлоатация

морската част на „Турски поток“. До тогава трябва да бъдат направени промени в договорите за доставка на газ от Русия за Турция през територията на България.²

- Религиозна дипломация (пряко свързана с ролята на Саудитска Арабия и с подготовката на „Западните Балкани за бойно поле между Русия и САЩ“)³.

Дългосрочната цел на Америка е да владее целите Балкани, като част от стратегията ѝ срещу Русия (свидетелство за това е взетият контрол над Адриатика, с присъединяването на Черна гора към НАТО и декларациите на Македония, за присъединяване към пакта). За да формират нова зона за влияние на Балканите те използват Саудитска Арабия, която е с повишен „апетит“ за водене на джихад извън своите територии (ключова е новата религиозна дипломация на кралството, за което прозелитизмът е законодиран в ДНК-то на Саудитския режим)⁴. Кралството има две лица – политическо ръководство, натоварено с финансови въпроси, контрол на елитите и отбрана и религиозни фундаменталистки групи, които отговарят за образованието и религиозните въпроси. Те финансират акции за разпространение на обучение базирано изключително върху Корана.

Подготовката за Западните Балкани започва от времето на първите войни (1992–1995) в Югославия, когато Саудитска Арабия формира устойчив контингент терористи от наетите като бойци араби, афганистанци, турци. Впоследствие, за благодарност за религиозните и етнически чистки, те получават от правителството на Босна и Херцеговина европейски паспорти и се заселват в опразнените сръбски села, към които днес се присъединяват завръщащи се бойци от Сирия и Ирак, воювали на страната на ДАЕШ. Особено силно е влиянието на два афганистански центъра „Алия“ и „Газия“, на които симпатизира босненската „Активна ислямска младинка“ (Активна ислямска младеж). По линия на тази органи-

зация става финансиране на лагерите за подготовка на активисти-ислямисти, от т.нар. хуманитарни фондове на Саудитска Арабия и се прехвърлят в Бишкек (Киргизстан) или в други балкански държави, а оттам заминават за Сирия и Ирак.

След падането на Мосул (Ирак) и голяма част от Ракка (Сирия), според списание „Румия“ (издава се на няколко езика, включително арабски, английски, турски, немски и френски от медийния екип на ИД Ал-Хайат. Името означава „Рим“, защото е посветено на падането на Римската империя) на Балканите ще се лее кръв по отношение на всички предатели на ислямската вяра в Босна, сръбския район Санджак, Албания, Косово и Македония. Те ще бъдат „унищожени“ със „саби и кинжали“, освен ако не се обърнат отново към Исляма. „Кръвта ви е по-скапа и по-сладка за нас, от тази на сърби и хървати“, пише в статията⁵.

На територията на Западните Балкани част от медресетата, спонсирани от Саудитска Арабия, бяха дадени на гюленистите с посредничеството на Катар. Има директен трансфер от саудитските салафитски мрежи към турските фондации. Много удобно бяха използвани турските Нурджулар и Сюлейманджии-те, действащи под логото в „В името на Бога и човека“ и обслужващи един и същ морален проект на хизмет (услуга), създадени от турски радикално настроени ислямисти, които имат за цел заздравяване на ислямисткия ред в Турция и подготовката ѝ за завръщане на Балканите и създаване на общности основани на вярата.

Следователно може да се прогнозира дългосрочно нарастващо влияние на Турция върху мюсюлманите в България.

Амбициите на Ердоган, базирани на един прагматичен, утилитарен подход към страните от региона, който да формира усещане за регионален собственик, базиращо се на споделени интереси и общи идеали (всяко обвързване с демократичен вариант на политика на практика влиза в противоречие с турските интереси за икономическа сигурност и

стабилност), са:

1. Създаване на зони на влияние

чрез турските малцинства на Балканите и на територията на ЕС – увеличаване на броя на евродепутатите от турски произход (България също има принос в това отношение чрез своите евродепутати); увеличаване на представителите от турски произход в местната и централна власт (в европейските държави има политически субекти формирани на ислямистка основа) и чрез изграждане на механизми за въздействие във вътрешнополитическия живот на страните. В България това става по три направления – чрез бизнеса, чрез мюфтийството и религиозните фондации (религиозен чадър) и чрез ДОСТ, като проект на турските служби за вътрешно влияние (политически чадър).

2. Засилване позициите на сунитските религиозни сили

за сметка на алаутите и на светските сили, което води вече до религиозни различия между хората и създава условия за завишаване на религиозността на мюсюлманското население. Има непрекъснати опити за турцизиране на българските мюсюлмани на територията на Родопите и Пиринско и капсулиране на помаците в отделен етнос. Допускането на ислямски фундаментализъм и пантюризъм доведе до подкопаване на националното ни единство и до минимизиране ролята на ДПС, която като светска партия всъщност пречеше на влиянието на действащите от страна на официалната власт в Турция, Дианет и ТИКА, в България и до нарушаване целостта на българската мюсюлманска общност. Фалшификация на исторически събития и културно-исторически паметници (в България този процес стартира още през 2005 г. с подмяна на архитектурата на арианските култови места). И до момента липсва стратегия за опазване на традиционните културни и религиозни паметници на арианското население в България.

Продължава в следващия брой

Изграждането на значима турска геополитическа позиция е свързана с амбициозното управление на един забележителен политик и реформатор – президента Тургут Йозал (1989–1993) и неговата външнополитическа стратегия, която получава легитимност с понятието „нео-османизъм“. Тя визира османско-ислямско наследство и модерно възстановяване на Османската империя. Неговата цел е Турция да напредне в научно, технологическо и икономическо отношение. Това може да се постигне само чрез силна външнополитическа и икономическа активност в съседните райони – Балкани, Близък Изток, Централна Азия. Неговата стратегия трябва да покаже на западно-ориентирани кемалисти, както и на Съединените щати и Европа, че Турция може да бъде и ще бъде самостоятелен фактор в Близкия Изток и Централна Азия, както и медиатор за решаване на конфликтите там. Т. Йозал е автор на регионалната инициатива за Черноморско икономическо сътрудничество, стартирала през 1992 г.

Подходът му спрямо Балканите показва ясна и устойчива позиция в подкрепа на мюсюлманите в Албания, Македония, Босна и Херцеговина, а по-късно и в Косово. Тази политика се базира на толерантност към малцинствените групи, които споделят една и съща историческа и културна идентичност, като поданици на Османската империя. Това също е различно от кемалистката практика на игнориране на малцинствения статут и провеждането на твърда политика спря-

мо стремежа на кюрдите за обособяване. Новото отношение към малцинствата освен проекции във външнополитически план играе на ангажимент към мюсюлманските етнически и религиозни малцинства в съседните държави, се използва като превенция други външни актьори да не предлагат собствени решения и модели на регионални проблеми. Тази неоосманистка политика завършва със смъртта на Т. Йозал през 1993¹.

В контекста на информационната пропаганда, доктрината на Ахмед Давутоглу известна като „Стратегическа дълбочина“, продължава да залага на понятието „нео-османизъм“, с цел да се поддържа новия имидж на Турция за нулеви проблеми със съседите в бившите османски предели, визирайки едно по-добро „разбиране на реалностите на новия век“.

Политиката на Ердоган е ислямистка и по същество не се отличава от другите проислямистки партии, които са забранени една след друга. Да не забравяме, че той подмени около 100 000 служители в армия, полиция и сектор образование с ислямисти от партията си или по-точно такива от „Мюсюлмански братя“. Партията му обединява млади и силни личности от проислямистките среди, които показваха, че не са склонни да гласуват за светска партия и светска ориентация на държавата. Не трябва да забравяме, че проявите на фундаментализма в световен мащаб се дължат на безсилието, което демонстрира арабският свят в намиране на решение за собственото си демократи-

НОВ ПАМЕТЕН ЗНАК В МАДЖАРОВО

АНЕТА ГЕОРГИЕВА

Членове на хасковското тракийско дружество „Георги Сапунаров“ и народно читалище „Тракия – 2008“ поставиха „дървено табло“ в Мемориалния комплекс на жертвите от 1913 г. в град Маджарово. Те са изработили със свои средства този паметен знак. Той ще напомня за трагичните събития, описани в книгата на проф. Любомир Милетич „Разорението на тракийските

българи през 1913 г.“. Таблото указва „пътя на спасението“, има снимки от местата, през които са бягали бежанците. С поставянето на този паметен знак се попълни липсващото звено от трагичната история на геноцида над тракийските българи.

Хасковските тракийци предвиждат през пролетта на 2018 г. да прокара туристическа пътека от Пантеона в град Маджарово до село Черничево – над 4 километра – да напомня за трагичните събития от 1913 г.

ПРАЗНИК НА УЧИТЕЛИТЕ ТРАКИЙЦИ

За трета поредна година тракийско дружество „Капитан Петко войвода“ – Карнобат събра бивши и настоящи учители, потомци на тракийци. Всички бяха посрещнати по стар български обичай – с хляб, сол и мед. Поводът за милото събрание бе първият учебен ден. Присъстващите бяха приветствани от председателя на дружеството Милка Спасова, която бе подготвила за всички бивши и настоящи учители подарък и цветя. Тя им пожела година, изпълнена с много успехи, вълнение и поводи за гордост. Сподели, че в най-скоро време към тракийската организация ще има учителска структура, така както от две години има младежка формация. Към момента „Капитан Петко войвода“

има членски актив от близо 150 човека. Дружеството е създадено на 1 март 1925 г. и може да се похвали с богат организационен, обществен и културен живот. Събирането започна с кратка програма. В нея участваха деца от СУ „Св. св. Кирил и Методий“, които рецитираха стихове за

любимата учителка и за букварчето. Прозвучаха, в изпълнение на членовете на дружеството, любими български мелодии, свързани с училищния живот.

Стефка Костова, член на карнобатското дружество и на ръководството на Тракийски женски съюз отправи към учителите пожелания за здраве, сили, много усмивки и да предадат на учениците своята любов към Тракия, към България, към всичко родно.

Гост на срещата бе зам.-кметът на община Карнобат Мария Генова. На своите колеги тя пожела повече моменти, в които да изпитат удовлетворение от работата си, гордост от успехите и от резултатите на учениците.

СРЕЩА НА РАО „ТРАКИЯ“ В КАРНОБАТ

Разширено заседание на Управителния съвет и работна среща на кметовете от РАО „Тракия“ се проведе на 26 септември в община Карнобат. Представителите на местните власти дискутираха последните промени в нормативната база, имащи отношение към финансовите ресурси на общините. Асоциацията прие и нов член – Община Куклен. По-преди бе приета и Община Родопи. След деловата част, присъстващите кметове се включиха в честванията, посветени на празника

на Карнобат.

„Това, че всички сме заедно тук, за да загърбим дребните заяждания и гледаме напред в бъдещето, нашето по-добро бъдеще, ми дава вяра, че вървим в правилната посока“, каза кметът на общината-домакин Георги Димитров. Специални гости за празника на Карнобат бяха общински служители от община Тана, Северна Норвегия.

В срещата участва и зам.председателят на СТДБ Михаил Вълков.

СКРЪБНА ВЕСТ

Уведомяваме всички тракийци и симпатизанти на тракийската организация, че на 2 октомври 2017 г. след кратко боледуване почина НИКОЛА КИРКОВ КАРАКИРКОВ от град Хасково. Никола Каракирков е племенник на Капитан Петко войвода. Дядото на Никола Каракирков е брат на капитан Петко войвода. Каракирков като учител и тракийски потомък остана верен радетел на тракийската кауза.

Поклон пред светлата му памет!

МЕЖДУНАРОДЕН ТУРНИР ПО БОРБА В СИМЕОНОВГРАД

Международен турнир по борба „Шестте великденски ангела“ се проведе в Симеоновград. Той е в памет на убитите при катастрофа в града деца навръх Великден 2011 г., а е посветен и на избитите тракийски бежанци през 1913 г., съобщи председателят на Спортния клуб по борба в града Росен Бонев. Организатори на проявата са Община Симеоновград

и Спортния клуб по борба. Председателят на СТДБ Красимир Преманов изпрати приветствен адрес на организаторите и участниците в турнира. Спортният празник уважиха областният управител Станислав Дечев, народни представители, зам.председателят на ВК на СТДБ Кирил Сарджев.

ЗАСЛУЖЕНИ ОТЛИЧИЯ

■ С решение на Централното ръководство на СТДБ със златен медал „Капитан Петко войвода“ – с лента бе удостоен дипломата Любомир Шопов за неговия голям принос за утвърждаване на тракийската кауза като национална и във връзка с 75 години от рождението му. Любомир Шопов е изтъкнат специалист по въпроси на международните отношения, има остро публицистично перо. Автор е на книгите „Отдел „Трети“, „Геноцид“, „Турският въпрос и държавната сигурност“ и др., в които разглежда пространно и задълбочено Тракийския въпрос. Медальът и приветственият адрес му бяха връчени от председателя на СТДБ Красимир Преманов.

■ Заместник-председателят на Върховния комитет и председател на тракийско дружество „Георги Сапунаров“ в Хасково Кирил Сарджев бе удостоен с златен медал „Капитан Петко войвода“ с лента с решение на Централното ръководство. Най-високото отличие на Съюза му се дава за дългогодишната активна и ползотворна дейност в тракийското движение. Отличието му бе връчено в гр. Маджарово от председателя на СТДБ Красимир Преманов.

СТДБ изпрати поздравителен адрес на проф. д. ик. н. Анна Недялкова – заместник-председател на Тракийския научен институт, ректор на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ по повод нейния юбилей.

■ На 2 октомври т.г. членът на Централното ръководство на СТДБ Георги Димитров навърши 60 години. Колегите му поднесоха подарък и го поздравиха сърдечно за юбилея.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А

Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталоген
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, Георги ДИМИТРОВ -зам. гл. редактор, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STSABGSG
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) – 0879 545 115; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Анета Георгиева (Хасково) - 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

По следите на легендата

Златоградчани поемат грижата за средновековната църква край Добромирци, ще я нарекат „Св. Патриарх Евтимий“

■ Съвсем скоро приключиха разкопките на храм от преди близо 11 века край кърджалийското село Добромирци. Има сериозни предположения, че там е бил погребан Патриарх Евтимий.

ЩИЛЯНА ЧАКЪРОВА

„Изследвайки легендата, решихме да възстановим църквата и да я наречем „Свети Патриарх Евтимий“, разказа пред СмолянБГвести Александър Митушев. Златоградският бизнесмен е сред основните спонсори на археологически разкопки в региона. Митушев и проф. Николай Овчаров изследват легендите, разпространени в региона, че при ремонт на джамия в село Бенковски е намерено погребение на висш духовник в седнало положение, с дрехи като на патриарх – с корона и част от одежди. „Това се разказва от уста на уста от няколко поколения, как е открит седнал висш духовник“, казва Митушев, а проф. Овчаров го описва като последна информация след като 1395 патриарх Евтимий е бил заточен в Македония, тогава голяма област – от Солун до Одрин.

Пловдивският митрополит Николай направи водосвет на мястото с останките от двете църкви през юли тази година и даде благословията си възстановената църква да носи името на най-известния български патриарх. След като тя бъде възстановена с оригиналните материали от предишните градежи, освещаването

ще се направи на дата, подходяща за народен събор, тъй като самият светец Евтимий се чества на 20 януари.

Според Митушев в България няма храм с това име

Работи се изключително активно, създадена е организация, направен е идеен проект за визията на храма от специализиран в канонично строителство архитект, с лиценз за работа по паметници на културата. Проблем остава смяната на собствеността и предназначението на земята заради тромавата процедура.

Как ще изглежда средновековната църква от 13-14 век е решено след заснемане на разкритите вече основи с дрон. Стените ще са повдигнати на около 1 метър. Паралелно с това ще се консервират и останките от по-старата византийска базилика с няколко погребения от 9-10 век, открити при проучването.

На средновековната църква е правено проучване още през 1960 г., но това лято край нея са намерени няколко погребения на деца и възрастни. „Останките са взети са за изследване, за да се правят антропологични дати-

ровки и по-късно ще бъдат препогребани“, разказа Митушев.

„Тухлите и камъните от старите зидове са отделени, ще се ползват същите материали, запазен е и олтарният камък, като олтарът ще се възстанови изцяло по канон и ще се доближим максимално до автентичността от 13 век., така както е изглеждал“, разкрива част

от планове за възстановяването Митушев и добавя .

„Самото строителство не е проблем, средства ще наберем от дарения от цялото население. Ще направим картичка, която ще се продава срещу символична сума и така много повече хора, с по-малко лични средства ще чувстват удовлетворение, че

са станали дарители“. Ще има и ктитори от местения златоградски бизнес, строителни и други фирми в района. Митушев се надява до две години храмът да е готов напълно, а от тази есен той е включен в маршрута за религиозен туризъм.

Означителни табели със снимка от птичи поглед ще показват по пътя на туристите мястото на храма, който се намира на 8 км от Златоград по посока Кърджали. Намира се само на 500 метра от пътя. Самото място е красив хълм, заобиколен от планини, избрано е за църква още в ранното средновековие, както показват намерените останки от базиликата. Смята се, че преди това там е имало тракийско светилище. Възрастни златоградчани, работили някога в Бенковски, разказват, че на мястото е имало аязмо и поколения назад хората се събирали там на Голяма Богородица. Аязмото е запазено, извира уникална вода, а след освещаването на храма, там отново ще се събират хора от всички религии, както е било някога, мечтае Митушев. Така аязмото и възстановеният параклис ще събират хората от всички религии.

Дали взетите за изследване материали от откритите край двете църкви 11 погребения ще потвърдят версията, че там е почитал през последните 6 века Патриарх Евтимий, ще стане ясно след като се изготвят антропологичните експертизи. Каквито и да се резултатите, Митушев е доволен, че по големия туристически маршрут между Златоград и Кърджали вече има и обект от Средните векове. „От гледна точка на туризма ни липсваше Средновековието като период, но с тази църква може да се покаже, че в района на Златоград и околните селища е имало сериозен живот и се потвърждава тезата, че селището е изтласкано към Балкана след сериозни битки за територия. Вероятно преди това е предците са обитавали далеч по-плодородните земи, което се потвърждава и от намерените монети. Възстановеният храм е изключително интересен обект и ще стане един от основните за културен туризъм между Източните и Средните Родопи.

хасково.нет

